EU-KANSANÄÄNESTYS 16.10.1994

Pääministeri Esko Ahoa ehdotetaan televisiolle vaalivalvojaisiin. Kansanedustaja Paavo Väyrynen on jo esiintymiskunnossa.

Risto Raisla

Odotettu enemmistö kansasta EU:n takana

Helsinki
Pirjo Kukko-Liedes

Kansan enemmistö sanoi odotetusti kyllä Suomen EU-jäsenyydelle. Jäsenyyden kannattajien saama voitto oli yllättävän tiukka sunnuntaisessa kansanäänestyksessä.

Kansalaisista 57 prosenttia hyväksyi Suomen neuvottelutuloksen. 43 prosenttia suomalaisista äänesti sen hylkäämistä.

Maanteteellisesti merkittävää on se, että koko Tampereen pohjoispuolinen Suomi äänesti EU-jäsenyyttä vastaan. Kannattajat oyat eteläisessä Suomessa ja varsinkin nuorten keskuudessa.

Monilla maaseutupaikkakunnilla äänestysprosentti jäi hyvin alhaiseksi. Koko maassakin se kipusi vain 74 prosenttiin.

Puoluejohtajat tulkisivat neuvoa-antavan kansanäänestyksen tulosta yksiselitteisesti niin, että eduskunnan tulee noudattaa kansan enemmistön tahtoa.

Pääministeri **Esko Aho** (kesk.) korosti, että äänestystulos on kansanedustajia poliittisesti ja moraalisesti sitova. Myös ulkomaankauppaministeri **Pertti Salolainen** (kok.) sekä koomuksen puheenjohtaja **Sauli Niinistö** ja SDP:n puheenjohtaja **Paavo Lipponen** painottivat, että tulos on niin selvä, ettei se jätä jossittelun varaa.

Aho luonnehti tulosta ennalta arvattavaksi. Vain äänestysprosentin hän tunnusti olevan pienoinen pettymys.

Aho peräsi yksimielisyyttä

Pääministeri Aho vetosi suomalaisiin, että maa ei saa nyt jakautua kahtia. Se on hänen mukaansa kaikkein suurin vaara.

"Tuloksen pitää sühtautua maltillisesti. Pitää muistaa, että tässä vaalissa ei ole voittajia ja häviäjiä, vaan ulos pitää tulla yhtenäinen Suomen kansa", Aho vetosi.

Vain näin hänen mukaansa Suomi pystyy ottamaan jäsenyydestä kaiken hyödyn ja jakamaan sen tasavertaisesti sekä torjumaan jäsenyyden tuomat haitat.

Politiikoista iloisin naama oli Salolaisella, joka kyseli SDP:n Lipposelta: "Voitettiinko me?" Lipponen vastasi, että Suomi voitti.

"Upealta tuntuu. Takana on seitsemän ja puolen vuoden neuvotteluurakka, jonka tuloksen kansa nyt hyväksyi". Salolainen helpkutti.

Lipposen mukaan äänestystulos on "varsin tyydyttävä" ja se vie asioita monella tapaa eteenpäin. Mielialat muuttuvat myönteisiksi, investoinnit lähtevät liikkeelle ja työllisyys paranee, Lipponen luetteli.

Liikanen vahvoilla komissaariksi

Ahon mukaan eduskunnan ei tule lopullista EU-ratkaisua tehdessään vilkuilla Ruotsiin tai Norjaan.

"Ikävintä minusta ovat olleet ne spekulaatiot, joissa meidän ratkaisuamme on yhdistetty Ruotsiin ja Norjaan."

Ahon mukaan eduskunta ei voi kuitenkaan käsitellä EU-kysymys- tä läpihuutojuttuna, vaan se on käsiteltävä huolella.

Hallituksen edessä on jo tänään Suomen EU-komissaarin valinta. Presidentti **Martti Ahtisaari** on kuttsunut aamulla Mäntyniemeen sekä hallituspuolueiden että SDP:n puheenjohtajat. Tarkoitus on nimittää komissaari iltapäivällä.

Pääministeri Aho vaikeni tulevasta komissaarista, Sen sijaan ulkoministeri **Heikki Haavisto** (kesk.) ilmoitti: "Selvältä näyttää, että hän on Brysselin suurlähettiläs."

Tällä Haaviston tarkoitti **Erkki Liikasta** (sd.), joka hänen mielestään "hallitsee kentän".

Haaviston mukaan pääministeri Aho ei ole hänelltä itseltään kysynyt suoraan komissaarihalukkuuttta. Asiasta on ollut vain "karkeata puhetta".

Toisaalta keskustan kerrottiin painivan lujasti Haaviston puolesta, vaikka hallituksessa ei kunnon neuvotteluja ole vielä ollut. Tosin hallituspuolueiden johtajat kokoontuivat eilen illalla palaveriin.

Kokoomuksesta todettiin,että hallituksen pitäisi päästä ehdokkaastaan yksimielisyyteen, muulen presidentin sananvalta vain kasvaa.

Jäsenyyden kannattajat juhlivat voittoaan Helsingin yössä.

Tukka putkella Eurooppaan

Helsinki
Seppo Tolonen

Kyllä-liikkeiden vaalivalvojat vaelsivat Helsingissä Katajannokalle Wanhaan satamaan. Samoille nurkille, joista Finnjet on vienyt suomalaisia Eurooppaan jo vuosikymmenet ja tuonut kyllä myös takaisin.

Mukaan kyllä-karkeloihin oli kutsuttu 500 yhdentymisen puolesta työtä tehnyttä suomalaista eurokansalaista.

Läheskään kaikki kutsutut eivät juhlille syystä tai foisesta saapuneet sata mitalla joka tapauksessa sentään. Yksi syy saattoi olla sekin, että pääsymaksuna näille kokkareille perittiin viisikymppinen.

Hinta oli kohtuullinen, tarjottava kun oli hyvää ja sitä oli runsaasti. Seisovasta pöydästä lohta, paistia, pateeta, monenmoista salaattia, risottoa ja paljon muuta. Kyytipojaksi oli oluta ja valkeaa tai punaista viiniä.

Wanhan sataman vaalivalvojat riensivät juhlilleen varmana siitä, että voitto tulee. Niinpä sitten tieto ennakkoäänten jakautumasta, kyllä-vaihtoehdon menestyksestä otettiin vastaan ilman suurempaa tunnekuohua. Hurrattiin kyllä, mutta ei olleinkaan korvia huumaavasti.

Kyllä-valvojien joukko oli niin eurooppalaista, niin eurooppalaista. Suomalaisia maailman kansalaisia kaikki tyyni. Joukkoon mahtui yhtä hailla Alkon pääjohtaja, komisaariehdokkaaksi mainittu **Ilkka Suominen** kuin SAK:n mielipidevaikuttaja **Matti Putkonenkin**. Sulassa sovussa niin elinkeinoelämän kuin ay-liikeenkin silmäätekeviä. Yhteisellä asialla.

Kansan mielipidettä on muokattu ja EU-tietoutta lisätty varsin mittavin panoksin. Valtio jakoi tarkoitukseen kymmenen miljoonaa.

Presidentti Ahtisaari:

Sopeutuminen jäsenyyteen on vuosien työ

Tarja Ranta-Ala-aho

Aktiivisesti jäsenyyden puolesta kampanjoinut presidentti **Martti Ahtisaari** totesi äänestystuloksen alettua hahmottua sunnuntai-iltana, että sopeutuminen jäsenyyteen Euroopan unionissa on vuosien työ.

Hän painotti, että nyt on huolehdittava siitä, että maahamme saadaan aikaan kansallinen yhteisymmärrys sopeuttamista helpottavista toimenpiteistä ja Suomen politiikasta Euroopan unionissa.

"Siinä tarvitaan kaikkien suomalaisten panosta", presidentti sanoi.

Ahtisaari toivoi, että kansakunta voisi puhaltaa nyt yhteen hiileen. "Puhaltakaamme nyt yhteen hiileen aivan kuten olemme tehneet aina silloin kun kansakunta on ollut vaativan haasteen edessä. Se on ollut voimamme ja se on sitä nytkin", hän vetosi televisiolähetyssä lausunnossaan.

Tulos on sitova

Presidentin mielestä kansanäänestyksen tulos on eduskuntaa, tasavallan presidenttiä ja hallitusta moraalisesti ja poliittisesti sitova.

"Menetyksekäs toiminta Euroopan unionissa edellyttää näiden valtioelinten saumatonta yhteistyötä", presidentti painotti.

Ahtisaaren mielestä Suomen liittyminen Euroopan unionin jäseneksi merkitsee luonnollista jatkoa maamme noudattamassa eurooppalaisessa yhteistyöpolitiikassa.

"Emme astu tuntemattomaan, vaan menemme mukaan päättämään kanssamme samankaltaisten valtioiden kanssa maanosamme kehityksestä", presidentti näki.

Hänen mielestään Euroopan unioni tarjoaa uusia keinoja hyvinvointimme ja turvallisuutemme vahvistamiseksi.

Ahtisaaren mielestä äänestysprosentti osoitti, että päätös kansanäänestyksen järjestämisestä oli perusteltu. "Ensimmäistä kertaa Suomen kansa suoraan ratkaisi sen, mikä on tiemme maanosan murtoksessa."

Presidentti totesi vaalitulokseta, että sekä enemmistö suomalaisista haluaa maamme liittyvän Euroopan unioniin jäseneksi.

Presidentti murehti puheessaan työttömyysluku jamme. "Massatyöttömyyden jatkuminen on pahin ongelmamme. On aika käynnistää määrätietoiset toimenpiteet työttömyyden nujertamiseksi. Sen on oltava meidän kaikkien yhteinen asia", presidentti vetosi.

Eduskuntakäsittely jäsenyydestä voi alkaa 26. lokakuuta jälkeen, kun ulkoasiainvaliokunta on saanut oman mietintönsä valmiiksi. Eduskunnassa jäsenyys vaatii kolme käsittelyä.

Tungosta äänestyspaikalla

Presidentti Ahtisaari ja rouva **Eeva Ahtisaari** äänestivät sunnuntaina lähtimiesten puristuksessa Helsingin Töölössä. Erityisen ärhäkkäästi presidentin kanpoilla olivat ruotsalaiset ja norjalaiset toimittajat.

He eivät yrityksistä huolimatta saaneet presidenttiä arviota vaalin tuloksesta. Ahtisaari sanoi ainoastaan, että sunnuntai on merkittävä päivä ja suomalaiset näyttävät sen.